

TALE ER GULD

4 BERETNINGER FRA DET OFFENTLIGE

Inga Denver, Ilse Mikkelsen
Poul Snare, Erik Thygesen

Tiderne skifter

Et gammelt mundheld siger: »Tale er sølv, men tavshed er guld«. Mundheldet er udtryk for en folkelig erfaring: Det kan være farligt at råbe for meget op.

Grundloven garanterer borgerne en absolut ytringsfrihed. På papiret, i hvert fald. Men man skal være stærk og have stor økonomisk eller politisk magt for at kunne praktisere denne ytringsfrihed – uden store personlige omkostninger.

TALE ER GULD er skrevet af fire mennesker, der har været eller fortsat er offentligt ansatte. De fortæller deres personlige historier om fyringer eller fyrings-trusler, som alle har været politisk motiveret – som alle har haft karakter af straf-foranstaltninger, fordi de fire har forsøgt at tage ytringsfriheden alvorligt og bruge den. Selv om sagerne har haft alvorlige personlige konsekvenser for de fire, gør de op med det gamle mundheld og siger:

TALE ER GULD

TALE ER GULD

Fire beretninger fra det offentlige

12/11-80 Hej, måske I nyntes det
kunne være interessant, at
læse denne lille bog.
M. H. Hse.

Inga Denver, Ilse Mikkelsen,
Paul Snare og Erik Thygesen:

Tale er guld

Fire beretninger fra det offentlige

Tiderne skifter

TALE ER GULD

© 1980 Tiderne skifter/forfatterne

Tryk: Narayana Press, Gylling

Sats: GMT, Meilgaard

ISBN 87 7445 096 4

Omslag: Kirsten Møller Nielsen

TIDERNE SKIFTER

Redaktion: Skt. Peders Stræde 28 B DK-1453 København

Telefon: 12 42 84

Indhold

Forord	7
--------------	---

Ilse's beretning:

»Glem aldrig at få det sagt«	10
------------------------------------	----

Ingas beretning:

Hvorfor gør man det?	36
----------------------------	----

Pauls beretning:

Tro og hengiven	66
-----------------------	----

Eriks beretning:

»Vi to har ikke noget på hinanden, vel?«	81
--	----

Forord

Vi er fire, men kunne være mange flere.

Vi kendte ikke hinanden personligt, da vi tog kontakt med hinanden, men vi kendte hinandens »sager« gennem den offentlige omtale, der har været af dem.

Vi gav os til at snakke sammen - og opdagede hurtigt forskellene, ikke kun i alder, køn, uddannelse, politisk ståsted osv., men også i temperament og i holdning til, hvad der i hvert fald i første omgang var vores eneste fællesnævner: at der fra officielt hold var blevet reageret på os med trusler og overgreb, fordi »man« ikke var enig med os. Det var og er en banal historie, som finder sted overalt, hvor en samtale går i stå, fordi den ene part har magten og benytter den til eget formål.

Men vi har en fælles holdning på ét punkt: *Vi har alle været offentligt ansatte* og har ment, at dette indebar en forpligtelse til både at arbejde for vore faktiske arbejdsgivere, myndighederne, og for vore egentlige arbejdsgivere - de mange som ingen reel myndighed har at udøve.

Vi har følt forpligtelsen til at orientere både opad og nedad i systemet, og vi har ikke været i tvivl om, hvor vores virkelige loyalitet lå. Vi har som andre offentligt ansatte været meget optaget også af kvaliteten af vort arbejde og er dermed nok kommet til at pille ved de rammer, magthaverne i stat og kommune har opstillet omkring vore funktioner.

Det siger sig selv, at vi i gruppen har haft mange og lange diskussioner om de politiske strømninger, som har ført til vore konflikter med det offentlige. Vi er ikke enige på dette punkt. Vi har diskuteret om vi har været ofre for den økonomiske og sty-

ringsmæssige krise i 70'erne og om denne krise af magthaverne er blevet benyttet til en generel stramning, også i ytringsfrihedsspørgsmål. Vi har diskuteret, om man bør anskue spørgsmål af denne karakter i et lidt større historisk perspektiv og måske snarere sammenligne vor tids offentligt ansatte med den situation, kolleger befandt sig i for bare 50 år siden. Vi er enige om, at det er vanskeligt at finde en klar og entydig udviklingslinie i dette spørgsmål. Vi er også enige om, at ytringsfriheden har trangere kår i dag end for blot ti år siden. Vi er derfor også enige om, at det er af afgørende betydning at gå til kamp mod alle anslag mod ytringsfriheden. På alle niveauer. Fordi et sandt og sundt demokrati er utænkeligt uden en absolut ytringsfrihed.

Samtale er blevet et nøgleord for os. Samtalens nødvendighed tror vi på. Helst uden store ord og fagter, for vi skal hverken vinde tilhængere eller slå noget i stykker. Men selv i al stilfærdighed kan man tale med vrede og bekymring, og de følelser vedkender vi os gerne, for de ligger både bag vore handlinger og bag vore ord i denne bog.

Hensigten med denne bog er ikke at genoptage gamle sager eller minde om hændelser, der ganske naturligt er glemt af de fleste. Hensigten er at lægge op til samtale. Vi er begyndt i et hjørne af et stort system, og vi har ikke fået sagt alt dét, vi har på hjerte, men sammenhængen går tabt, hvis ikke også du giver dig til at mumle eller snakke med. Du behøver ikke at være enig med os. Vi kender mange, der ikke er det! Men vi kan love dig én ting: Vi vil ikke prøve at lukke munden på dig med et »Hold kæft!«

I gamle dage sagde man »Tale er sølv, men tavshed er guld«. Vi synes ikke den vurdering bør holde fortsat, og vi har derfor i titlen på bogen tilladt os at bytte om på de to mineraler som et udtryk for opposition mod den tendens til (selv-)undertrykkelse, der skjuler sig i denne sentens. I øvrigt har det altid været sådan, at de, der har magten, ikke har behøvet at tale særlig meget. De har nemmere og mere effektive virkemidler til rådighed.

Tale og samtale skal være det værdifaste guld i et demokratisk system, som kæmper for ikke at devaluere sig selv.

Honorarindtægterne fra denne bog går ubeskåret - sammen med restsummen fra Inga-Denver-indsamlingen - til en pulje, som under navnet »Tale er guld-fonden« vil blive anvendt til fremme af den offentlige debat omkring nogle af de forhold, vi behandler i bogen. Til støtte for mennesker, der kommer i vanskeligheder under forsøg på at tale offentligt og kritisk om magthaverne og deres repræsentanter. Vi er helt på det rene med, at fonden næppe vil få andet end symbolsk værdi. Bogens fire forfattere indgår i fondens styrelse med professor, dr. jur. Ole Krarup som formand.

Ilse's beretning:

»Glem aldrig at få det sagt«

Det begyndte alt sammen den 9. juni 1976 da jeg blev ansat som honorarlønnet socialrådgiver i Københavns Kommunes Social- og sundhedsforvaltning med tjenestested på bistands- og pensionskontoret i Absalonsgade 3.

Det var en hård sommer, bistandsloven var trådt i kraft den 1. april 1976 og var blevet budt den dårligst mulige start i kommunen. Personalet havde først og fremmest været udsat for flytninger fra den tidligere centrale familievejledning, børneværnsafdelingen, fra mødrehjælpen et andet sted i byen og fra de forskellige revalideringscentre ud til de nu oprettede bistands- og pensionskontorer hvor de skulle samarbejde med de tidligere socialkontorsfolk. Der var ikke taget højde for den tid og de ressourcer der skulle bruges til at sammenkøre alle disse mange mennesker i velfungerende behandlerteam/bistandsgrupper efter lovens intentioner og hertil kom at mange havde fået en mangelfuld eller slet ingen oplæring i den nye lovs paragraffer.

Og værst af alt: ingen besked om hvilket serviceniveau Københavns Kommunes ansvarlige politikere ønskede at lægge til grund for det nye skønsprincip.

Heldigvis var der et godt sammenhold på det kontor hvor jeg blev ansat og vi prøvede på trods af de mange problemer at støtte hinanden med vore tidligere indvundne erfaringer og på tværs af faggrupper forskellige uddannelsesbaggrund. Vi håbede hele tiden på, at der var tale om en overgangsperiode sådan som politikere tudede både vores og befolkningens ører fulde af, men det var af og til svært at lægge ryg til. Hvor svært det var viser sig bl.a. i nogle udtalelser de fire bistandsgrupper på vores

kontor kom med i december 1976 hvor et undersøgelses-team havde været rundt på nogle lokalkontorer for at se på hvorledes behandlingen især af sager vedr. børn og unge foregik.

I rapporten hedder det: »Vi mangler muligheder for at drage fordele af integreringen, idet vi totalt mangler uddannelsestilbud omfattende en helt elementær viden. Sagsbehandlerne er blevet svigtet med hensyn til undervisningstilbud. Ca. 80% af sagsbehandlerne mangler forkundskaber, som f.eks. viden om de benyttede døgninstitutioner for børn og unge.« »Der har aldrig været tid til at følge med cirkulærestrømmen.« »Manglende mulighed for at arbejde hen imod hjemgivelse af anbragte børn og unge.« »Behandlingsplaner kan ikke gennemføres.« »Mere komplicerede planer kan ikke gennemføres.« »En gruppe antager, at der på hele kontoret ikke har været overskud til at gå igang med forberedelse af hjemgivelse af mere end 4-5 børn siden 1. april 1976.« Kontorchefen bakker personalet op og kommenterer: »Det må nok stadig fastslåes, at man befinder sig på et »overlevelsesstadium«, hvor akutte sager klares, men at man i øvrigt generelt må sige, at vi sikrer borgerne tag over hovedet, mad i skabet, og at ingen børn i distriktet så vidt vides mishandles, vanrøgtes eller sulter.«

1977.

Et år senere er situationen på bistandskontorerne ikke forbedret, snarere tværtimod. Der skrives i pressen om »Landets hårdeste arbejdspladser«. Personalet er ved at eksplodere under det stadig hårdere og hårdere arbejdspress. Overarbejdsrapporter viser at overarbejdet svarer til 30 sagsbehandlere. Formanden for Københavns Kommunalforening J. Byberg fastslår at selvom kommunen ville love at fastansætte 45 vikarer og nyan-sætte 15 sagsbehandlere så forslår det som en skrædder i helvede. Og det endda selvom der ikke er taget stilling til kvaliteten i sagernes behandling. Det er måske nu på sin plads at fortælle, at jeg boede og havde boet mange år i det kvarter, Vesterbro, jeg arbejdede i. At min datter gik i vuggestue og senere i børnehave i kvarteret samt at jeg deltog aktivt i min bydels liv.

Altså havde et godt kendskab til byen som sådan og specielt

til Vesterbro. At jeg også var faglig aktiv ved bl.a. at være medlem af Dansk Socialrådgiverforenings hovedbestyrelse og i den måde havde en vis indsigt i sagsbehandlernes forhold land over og derfor også kunne sammenligne bistandslovens forvaltning og administration såvel som personalets arbejdsforhold.

Det er på den baggrund at jeg den 4. august 1977 medvirker i en radioudsendelse hvor jeg kommer ind på hvor trætte og stressede sagsbehandlerne er når klienterne henvender sig. Og at mulighederne for at yde en ordentlig sagsbehandling er yderst ringe.

Jeg nævner også at bistandslovens intentioner ikke svarer til den praksis politikerne lader os arbejde i. Derved bliver de sagsbehandlerne der sidder som en lus mellem to negle overfor den klient, der kender Pelle Jarmer's pjece om hvor god bistandsloven er i København. Jeg kommer ind på problemet med at det er svært at få ydelser som støttepædagog igennem systemet. Desuden påpeger jeg det positive i at brugerne af det sociale system er ved at samle sig i forskellige bevægelser og sammen med socialarbejderforbundene i visse situationer viser sig at kunne arbejde effektivt sammen, som i Den Sociale Solidaritets-bevægelse.

Alt i alt en meget generel og yderst pæn radioudsendelse efter min mening. Men den opfattelse havde borgmester Pelle Jarmer åbenbart ikke for allerede fire dage efter, den 8. august 1977, skriver han til administrationschef Paul Kristensen, personaleafdelingen, og til min kontorchef Eigil Piilgaard. Til Paul Kristensen skriver han:

»Som det fremgår af vedlagte udskrift af et radioprogram har Ilse Mikkelsen fremsat nogle ret så indholdrige udtalelser i radioprogrammet. Jeg vil lægge afgørende vægt på, at personaleafdelingen i samarbejde med socialcentret vurderer hvilket omfang udtalelserne måtte være uacceptable af en sådan karakter, at de giver anledning til irrettesættelse eller indskærpelse af tjenestlige pligter over for Ilse Mikkelsen.

Jeg lægger afgørende vægt på, at vi handler relativt hurtigt i denne sag.«

Til min kontorchef skriver Pelle Jarmer:

»Hermed fremsendes en korrigeret kopi af udskriften af program 2's udsendelse torsdag den 4. august d.å. hvori blandt andre socialrådgiver Ilse Mikkelsen deltog. Jeg har bedt personalekontoret læse udskriften igennem og i fællesskab med dig vurdere Ilse Mikkelsens udtalelser, idet jeg er af den opfattelse, at vi ikke kan leve med, at medarbejderne udtaler sig så stærkt nedsættende og så konkret, uden at de i hvert fald dokumenterer påstandene. Jeg tænker f.eks. på påstanden på side 3 nederst om »tit at stå i den situation at vi jo ikke kan give en familie støttepædagog, selvom det i og for sig er meget relevant«. Noget sådant må kunne dokumenteres, hvis man ønsker at udtale sig offentligt, som Ilse Mikkelsen gør det.

Udtalelsen på side 5 hvori Ilse Mikkelsen understreger, at hun ikke læser de udkomne cirkulærer, bør efter min opfattelse give anledning til en overvejelse af en irettesættelse eller tilsvarende, ligesom hendes påstand nederst side 5 og øverst side 6 burde dokumenteres. I den forbindelse vil jeg være glad for en orientering om, i hvilket omfang Ilse Mikkelsen f.eks. siden den 1. april i år har udført overarbejde, har afspadseret, har været fraværende på grund af uddannelse, faglige aktiviteter, sygdom og lignende.

Endelig finder jeg, at hendes udtalelse på side 7 vedrørende samarbejdet med forbrugerorganisationerne må give anledning til en overvejelse om at indskærpe hendes loyalitetsforpligtelse over for social- og sundhedsforvaltningen som arbejdsgiver. Sammenfattende må jeg sige, at jeg ser ret alvorligt på Ilse Mikkelsens åbenmundethed men ser gerne, at vi som nævnt i samtalen på dit kontor tager en samlet drøftelse af samarbejdsforholdene på dit kontor og dette forhold, før der foretages noget egentligt i denne sag.«

Det er omkring dette tidspunkt at sagen mod pædagog Fredie Olesen løb. Han fik en skriftlig advarsel af Københavns Kommune for at have optrådt illoyalt. Men at Pelle Jarmer forberedte et eller andet mod mig var jeg aldeles uvidende om indtil fredag den 9. september 1977. Dog havde jeg hørt om en anden socialrådgiver, der havde deltaget i udsendelsen og som arbejdede uden for social- og sundhedsforvaltningen på en ar-

bejdsplads, hvor Pelle Jarmer sad i bestyrelsen. Pelle Jarmer skulle via sin bestyrelsespost have forlangt at vedkommende enten fik en kraftig advarsel om ikke at deltage i sådanne udsendelser eller blev fyret.

Medens jeg således arbejdede videre i uvidenhed om hvad der foregik i kulisserne skrev min chef til borgmester Pelle Jarmer et 4 sider langt brev eller indberetning. Brevet indeholdt hovedsagelig chefens forsøg på at få mig til at fremstå som en person, der forfølger andre mål end de rent faglige og han udtrykker sin tilfredshed med, at der tages initiativ for at bremse op for sådanne metoder og han afventer en nærmere drøftelse heraf. Han indleder dog også brevet med: »Retfærdigvis må jeg tilføje, at forsigtige forespørgsler rundt i huset i tidens løb intet grundlag giver for at antage, at hun i sit daglige arbejde søger at påvirke klientellet i en vis retning, og at gruppelederen har udtrykt tilfredshed med hendes arbejde.« Endelig indeholder brevet en nøje specifikation af hvor meget overarbejde og hvornår jeg har haft det, hvornår jeg har været syg, at jeg har været fraværende 1 dag på grund af at mit barn var syg, at jeg har været faglig aktiv i 10 dage, afspadseret 2 dage, holdt ferie i 20 dage osv.

Den 31. august 1977 er personaleafdelingen færdig med deres vurdering og et notat underskrevet administrationschef Paul Kristensen og fungerende vicekontorchef Erik Egemose går så til Pelle Jarmer til videre vurdering.

Det hedder i notatet:

»Af en rutinemæssigt indhentet tjenstlig udtalelse af 1. februar 1977, som vedlægges i kopi, fremgår, at Ilse Mikkelsen rent fagligt er en god medarbejder med et særdeles udmærket forhold til publikum og socialcentrets øvrige personale. Kontorchef E. Piilgaard Nielsen har ved et møde i personaleafdelingen den 19. august 1977 kunnet bekræfte, at dette fortsat er tilfældet jfr. også E. Piilgaard Nielsens skrivelse af 12. august 1977, som personaleafdelingen har modtaget kopi af, men personaleafdelingen må naturligvis ganske som Piilgaard Nielsen frygte, at Ilse Mikkelsens kritiske aktiviteter også vil give sig udslag over for klienter og medarbejdere, således at disse bibringes en

konsekvent negativ holdning til arbejdet med bistandsloven.

Denne risiko og navnlig den for svagt funderede offentligt fremsatte kritik bevirker, at personaleafdelingen kan tilslutte sig kontorchef Piilgaard Nielsens i forannævnte skrivelse og ved mødet fremsatte ønske om, at der bør tages et initiativ for at standse de af Ilse Mikkelsen *anvendte metoder*. De af kontorchefen fremsatte mere generelle bemærkninger i tilslutning til socialcentrets forhold iøvrigt er personaleafdelingen i forvejen velbekendt med og tilstræber fortsat at løse bedst muligt i de løbende sager om rekruttering og placering af 3. afdelings personale, som er helt uafhængig af de særlige forhold omkring Ilse Mikkelsen.

Ved overvejelse af eventuelle sanktioner mod Ilse Mikkelsen kan en yderligere belysning af sagen gennem tjenstlig forhør med efterfølgende anvendelse af disciplinærmidler i overensstemmelse med tjenestemandsvedtægten udelukkes, allerede fordi hun ikke har opnået tjenestemandsansættelse. Iøvrigt ville det være vanskeligt at påvise en konkret tjenesteforseelse, f.eks. forsømmelse af cirkulærelæsning, idet der ikke foreligger indrømmelser af efterladenhed, men alene en påstået umulighed på grund af manglende tid. Ligeledes ingen klager fra klienter over Ilse Mikkelsen.

Af særlig interesse er, om tavshedspligten måtte være overtrådt, idet der er fremsat udtalelser til offentligheden inden for områder, hvor pågældende er ansat i offentlig tjeneste, således at *straffelovens* regler, som ikke blot gælder for tjenestemænd, i givet fald kunne anvendes. Imidlertid hindrer lovens bestemmelser ikke at offentligt ansatte deltager i politiske aktiviteter, offentlig debat, samfundskritik m.v., når blot de ikke derved misbruger en gennem tjenesten tilegnet viden om forhold, som ikke i forvejen er kendt af offentligheden, og hvis hemmeligholdelse ifølge sagens natur er påkrævet eller bliver dem foreskrevet. Noget sådant kan ikke siges at foreligge i denne sag, da Ilse Mikkelsens udtalelser omfatter tidligere i offentligheden fremført kritik i forbindelse med bistandsloven eller (jfr. udtalelsen om støttepædagoger) netop syntes at være fremsat på et for spinkelt grundlag.

Derimod finder personaleafdelingen, at Ilse Mikkelsens hele holdning afslører en dyb illoyalitet overfor kommunen som arbejdsgiver. Dette kommer især frem, når hun (jfr. referatet af radioudsendelsen side 7f.) giver udtryk for, at hun dels ved at aktivisere klienterne direkte, dels ved at samarbejde direkte med disses forbrugerorganisationer vil reagere mod påståede urimelige arbejdsvilkår. Hendes forpligtelser til at påpege mulige behov for ændringer af administrativ og tjenestlige forhold m.v. samt for forslag til forbedringer bør alt efter sagens indhold kunne forventes realiseret ad tjenestevejen eller i samarbejdsudvalgsregi, ligesom hendes interesser som ansat med rimelighed kan forventes varetaget af den pågældende forhandlingsberettigede organisation.

En umiddelbar reaktion over for Ilse Mikkelsen ville herefter være at afskedige hende med 3 måneders varsel i forhold til funktionærlovens regler, hvilket efter ønske herom kunne begrundes med illoyalitet eller snarere overtrædelse af troskabspligten, som er et kendt begreb i funktionærloven, jfr. også tidligere sagen om Freddie Vagn Olesens medvirken i Todesgade.

En sådan afskedigelse vil næppe kunne undgå at vække nogen opsigt, måske også uro, blandt de ansatte, og eventuelt i pressen, måske med aktioner fra socialrådgiverforeningen mod at tage ansættelse i Københavns Kommune til følge. Endelig lægges der i praksis omkring funktionærloven nogen vægt på, at der i situationer med afsked som følge af forseelser mod arbejdsgiveren er tildelt advarsler.

Personaleafdelingen skal derfor foreslå, at Ilse Mikkelsen sammen med en repræsentant for Københavns Kommunalforening og kontorchef Piilgaard kaldes til en samtale i personaleafdelingen, hvor hun dels skal have lejlighed til at redegøre for sit formål med de fremsatte udtalelser, dels skal tildeles en advarsel, som noteres i hendes sag med tilkendegivelse af, at hendes holdning - herunder en mulig mere loyal holdning - til sin tid vil indgå i de tjenstlige vurderinger forud for en eventuel tjenestemandsansættelse, samt at en gennemførelse af den forudskiktede anvendelse i egen snæver interesse af klienter og disses samenslutninger vil medføre afsked.«

Notatet bliver den 1. september 1977 tiltrådt af Pelle Jarmer som desuden i margenen påfører:

»Helt enig - bør hendes anmeldelse af vore brochurer ikke også indgå i påpegelsen af loyalitet?«

På dette tidspunkt har jeg meget andet at tage mig til - hvis jeg overhovedet tænker på udsendelsen er det blot med de tanker, at jeg som ganske almindelig borger i dette land har brugt min ytringsfrihed og sagt hvad jeg mener om forvaltningen af bistandsloven.

Men så slår lyset ned. Kontorchefen ringer til mig fredag den 9. september og meddeler mig, at jeg mandag den 12. september kl. 9.00 skal møde på personalechefens kontor. Jeg spørger naturligt nok hvorfor jeg skal møde der, men min kontorchef bedyrer, at det kender han absolut intet til. Jeg lægger røret på for omgående at ringe til personalechefen selv og finde ud af i hvilken anledning han ønsker mig til samtale.

Han meddeler at det drejer sig om en meget alvorlig sag og at jeg bør tage en fagforeningsrepræsentant med mig. Han vil imidlertid ikke nøjere ind på hvad sagen drejer sig om, Gode råd er dyre, kan jeg her fredag eftermiddag nå at få fat i nogen fagforeningsrepræsentant? Jeg ringer omgående til min klubformand og er heldig at træffe hende. Hun alarmerer straks formanden for fagforeningen, som lover at gå med mig til personalechefen mandag morgen. Imidlertid skal jeg dog forinden skynde mig at sende ham alt hvad jeg har skrevet af læserbreve i den sidste tid som kan være kritiske overfor kommunen. Det gør jeg. Og mandag morgen mødes vi kort før kl. 9.00 foran personalechefens kontor. Formanden beroliger mig og siger, at det han havde læst, ikke efter hans mening, kan give anledning til blot antydning af påtale, hvorefter vi træder ind til personalechefen, som assisteres af sin sekretær. Ved samtalens begyndelse gik det op for formanden og mig, at personalechefen sad med den tidligere omtalte radioudsendelse i afskrift og vi bad derfor om, at få et eksemplar udleveret så vi selv kunne følge med på papiret i hans gennemgang. Side for side forlangte han, at jeg uddybede hvad jeg mente indholdsmæssigt. Desuden påpegede han mange gange mit »kraftige ordvalg«, som f.eks. da

jeg i radioudsendelsen nævner, at det er af stor vigtighed at klientene gøres klart, at det ikke er sagsbehandlerne, der er de »slemme«. Jeg mente dem der bestemmer kommunens service-niveau. Ligeledes betvivlede han min ret til at skrive anmeldelser af de af kommunen udsendte pjecer vedr. administrationen af bistandsloven. I forbindelse med hele denne kritik fastholdt jeg min ret til, som borger i dette land at ytre mig om ting, jeg havde en mening om. Og jeg påpegede flere gange, at jeg ikke blot arbejdede i kommunen, men at jeg også selv var borger i byen og aktivt kendte noget til serviceniveau og administration. Min fagforeningsformand holdt med mig. Og da personalechefen til sidst tilkendegav, at hvis kommunen ikke fremover kunne regne med min loyalitet, ville jeg ikke opfylde forudsætningerne for at blive fastansat tjenestemand i kommunen som vanligt efter 2 års ansættelse, brød fagforeningsformanden ind og karakteriserede dette som »berufsverbot«. Det blev afvist af personalechefen, idet han fremhævede, at min politiske holdning, hverken fra borgmesterens eller personaleafdelingens side havde været nævnt i sagen. Man fandt at dette var ansættelsesforholdet uvedkommende, og at der derfor ikke kunne være tale om »berufsverbot«. Det var indholdet af det officielle referat fra mødet, som vi forlangte udleveret. Dette referat modtog vi først efter 5. oktober. At det tog så lang tid før vi fik referatet skyldes, at der igen blev korresponderet mellem personaleafdelingen og borgmester Pelle Jarmer. Der blev nemlig sendt endnu et notat til borgmesteren, som slutter således:

»Hverken Ilse Mikkelsen eller Johan Byberg lod til at have nogen fornemmelse for, hvor grænserne mellem den ytringsfrihed hun har som privat person og som hovedbestyrelsesmedlem går i forhold til en loyal holdning overfor kommunen, og Johan Byberg nævnte endog ordet »berufsverbot« i tilslutning til bemærkninger herfra, om at der ville blive taget hensyn til loyalitet og troskabspligt ved tjenstemandsansættelse.

Det er fra personaleafdelingens side overvejet, om samtalen bør følges op med en skriftlig advarsel i lighed med praksis i den foran i tidligere notat nævnte sag om Freddie Vagn Olesens medvirken i Todesgade. Imidlertid lå sagen om Freddie Vagn

Olesen klart belyst, derved at han var fysisk tilstede som deltager i besættelsen af en af kommunens institutioner, mens der i nærværende sag er tale om objektivt set meget skønsmæssige former for illoyalitet, navnlig efter at Ilse Mikkelsen har tilkendegivet, at hun på ingen måde agter at misbruge klienterne som foran nævnt.

Personaleafdelingen skal herefter indstille, at sagen forbliver ved den nu gennemførte samtale med Ilse Mikkelsen og Johan Byberg.«

Det er nok rigtigst at fortælle, at skønt min sag køres individuelt på mig, så ledsages den på dette tidspunkt dels af Freddie Vagn Olesen-sagen og dels af et generelt dekret udsendt af kommunen, som går ud på, at hvis tillidsmændene på bistands- og pensionskontorerne kontaktes af pressen, skal de henvise til lokalkontorets chef og undlade selv at udtale sig. Dette hænger sammen med den utålelige arbejdssituation der hersker og som bl.a. beskrives i en pressemeddelelse udsendt af Københavns Kommunalforening den 1. september 1977.

Heri hedder det bl.a.:

»I den socialvejledning som Københavns Kommune udsendte i begyndelsen af indeværende år, skriver man, at »personalet er overalt i byen indstillet på at yde en service, som lever op til den moderne lovgivnings ideer,« og det er jo rigtigt. Indstillingen har personalet, men de har blot ikke mulighed for at udføre den tilsigtede service.« Det var den pjece jeg skrev en anmeldelse af og som jeg skulle stå til ansvar for ved samtalen den 12. september 1977.

Det hedder videre i pressemeddelelsen fra Kommunalforeningen:

»I bøvæværnssager sker der efter en akut løsning overhovedet ingen opfølgning.

Den daglige post hober sig op med uendelige forsinkelser til følge. Besøg i hjemmet er stort set en umulighed.

Personalet på bistandskontorerne er ansvarsbevidste. Medarbejderne forsøger at gøre deres yderste for at betjene borgerne. Deres nerver er imidlertid nu så tyndslidte, at et sammenbrud på flere kontorer kan ventes nærsomhelst.

Det vil nok gå ud over medarbejderne, men i sidste ende er det byens borgere, der bliver sorteper.»

Pressemeddelelsen er ledsaget af et følgebrev som anbefaler tillidsmændene at i tilfælde af henvendelse fra journalister, at henvise principielle spørgsmål til besvarelse i assistentforeningen eller kommunalforeningen. Dette blev vel gjort for at undgå flere sager efter kommunens dekret om at henvise til cheferne og ikke selv udtale sig.

Alvoren af dette kan f.eks. ses i et internt cirkulære udstedt til en tillidsmand på et af lokalkontorerne under pressens beskrivelser af vores arbejdsplads. Det interne cirkulære slutter sådan:

»I den anledning har socialdirektøren erklæret sig enig i, at vi må følge almindelig praksis - d.v.s. at medarbejderne, som på kontoret kontaktes af en journalist om forhold vedrørende kontoret, har pligt til at henvise journalisten til kontorets chef.

Hvad medarbejderne gør i deres fritid og udenfor kontoret er på egen regning og risiko.»

Situationen var nu spidset op og jeg ventede i angst og spænding på hvad min samtale på personalechefens kontor mon skulle føre til.

Først den 5. oktober, da vi fik referatet af mødet blev spændingen udløst, idet jeg modtog en skrivelse fra personaleafdelingen på min arbejdsplads, håndbragt af kontorchefen som meget undskyldte, at han var kommet til at lukke dette private brev op, men som han bedyrede ikke at have læst. Jeg tog med rystende hånd brevet ud af kuerten, var jeg fyret? Nej! brevet indledtes sådan her:

»Under henvisning til drøftelse i personaleafdelingen om forståelsen af og hensigten med Deres udtalelser navnlig i radioudsendelsen den 4. august 1977 meddeles herved for god ordens skyld, at det efter at sagen er overvejet påny på baggrund af Deres oplysninger, er besluttet ikke at foretage yderligere i forannævnte anledning.»

»Pu-ha!« første omgang vundet, takket være en hurtig indsats fra klub og fagforenings side og fuld opbakning fra mine kollegers side, slap jeg i denne omgang med en forskrækkelse,

medens der i folketinget og i Københavns borgerrepræsentation blev debateret ytringsfrihed og berufsverbot-agtige loyalitetsforpligtelser i offentlige ansættelsesforhold. Jeg lovede mig selv heller ikke fremover at holde mund, men forstod til fulde, at banen nu var kridtet op, og at jeg fremover, hvis jeg ville fremkomme med kritik, først måtte veje mine ord på en guldvægt.

Sagen blusser op igen.

Vi var nu nået godt hen i oktober måned 1977 og sindene begyndte så småt at falde til ro. Der var dog ingen tvivl om, at episoden havde skræmt mange sagsbehandlere så de i høj grad pålagde sig selv en censur om alt der vedrørte deres arbejdsforhold. Dette kom bl.a. til udtryk da jeg på et tidspunkt blev inviteret til at deltage i TV-udsendelsen Landet Rundt. Mange kolleger advarede mig mod min deltagelse af angst for hvad der skulle følge. Efter at have drøftet hvad jeg eventuelt kunne sige i en sådan udsendelse igennem med nogle kolleger, accepterede jeg at medvirke. Imidlertid blev dette klip aldrig vist og jeg har siden erfaret, at journalisten ikke havde turdet tage det med af angst for, at jeg skulle blive fyret.

Jeg havde i sommeren 1977 gjort min arbejdsplads opmærksom på, at jeg var gravid og forventede fødsel i december 1977. Jeg var naturligvis skrevet op til institutionsplads straks ved graviditetens konstatering, af bitter erfaring for hvorledes det gik folk der ikke havde nået at få en institutionsplads efter endt barselsorlov.

Fredag den 9. december 1977 holdt jeg fri fra arbejde fordi jeg havde smerter og var meget træt. Natten mellem den 9. og 10. december fødte jeg mit andet barn, en lille pige. Hun var lidt lille og det var en hård fødsel, mit trættende og stressede arbejde havde gjort sin indflydelse gældende. Men nu kunne jeg altså se 14 uger i møde hvor jeg skulle holde orlov sammen med mit nye barn og hendes storesøster. Jeg var alene voksen i hjemmet.

Mine kolleger besøgte mig på hospitalet og selv min gruppeleder mødte op med en flaske rødvin og hjemmebagte småkager. Jeg var så glad. Hvad kunne man ønske sig mere? En dejlig

unge. Nogle søde og betænksomme kolleger og udsigt til 14 ugers frihed. Herligt!

Efter nytår begyndte valgkampen op til kommunalvalget som skulle finde sted den 7. marts 1978. Jeg var selv opstillet som kandidat til borgerrepræsentationen i København for Danmarks Kommunistiske Parti og jeg deltog så godt jeg nu kunne i valgmøder med barnevogn og barn. En enkelt gang optrådte jeg også med Pelle Jarmer ved min side i en socialpolitisk debat.

I løbet af valgkampen tog Pædagogisk Kartel initiativ til en offentlig høring om Københavnerne Børn. Den skulle foregå på den måde, at der fredag aften holdtes et stort offentligt møde i Folkets Hus på Enghavevej, hvor politikerne skulle deltage fra de forskellige opstillede partier og svare på befolkningens kritik og ønsker.

Om lørdagen skulle en mindre skare repræsentanter fra de pædagogiske organisationer, forældre til børn på venteliste og til børn i institution mødes i et arbejdsseminar og forsøge at samle forslag sammen til forbedring af forholdene omkring Københavnerne Børn.

Til arbejdsseminaret var indbudt en læge, en lærer, en psykolog, en pædagog, en socialrådgiver og forældre til ventelistebørn og institutionsbørn til at indlede arbejds mødet. Det viste sig at være svært at få en socialrådgiver til at melde sig som indleder. Der var ikke mange som turde. Til sidst sagde jeg, at det ville jeg godt og i den forbindelse udarbejdede jeg et oplæg på ca. 2 sider. På disse to sider forsøgte jeg at beskrive sagsbehandlerne begrænsede muligheder for opsøgende og især forebyggende arbejde. Vores dårlige kendskab til de institutioner vi ofte var nødsaget til at benytte ved anbringelse af børn udenfor hjemmet, når anden løsning slog fejl og problemerne omkring den manglende opfølgning i forbindelse med hjemgivelse af sådanne anbragte børn.

I den mellemliggende periode havde jeg et par gange selv været på pladsanvisningen for at rykke for vuggestueplads til min nyfødte datter. Jeg var blevet bekendt med, at der endnu ville gå en rum tid, måske op til flere måneders ventetid, før jeg kunne få en plads. Mit barn havde da været skrevet op i ca. 8-9 måne-

der. Katastrofen var åbenbar.

Kunne jeg ikke starte arbejde igen efter endt orlov den 17. marts 1978, ville jeg ikke være til rådighed for arbejdsmarkedet og skulle således selv på bistandshjælp.

Dette forekom endnu mere tragikomisk i betragtning af at jeg boede i nærhed af min arbejdsplads, hvor mine kolleger endnu ikke havde fået en vikar til erstatning for mit fravær. De skulle altså fortsat arbejde med mine bunker af sager, som var fordelt mellem dem, medens jeg skulle gå på bistandshjælp. Noget enestående situation var det ikke. Jeg havde set mange klienter i den situation. Og var det gifte kvinder ville mange endog ikke kunne regne med økonomisk hjælp skønt de havde lidt indtægtstab og havde udsigt til at miste jobbet helt.

Jeg besluttede derfor at gå til høringen fredag aften, som borger i min by, og der berette om den tragikomiske situation, som et eksempel på de mange jeg ikke kunne tale om på grund af den tavshedspligt, sagsbehandlerne er underlagt. Pelle Jarmer var også tilstede.

Efter arbejdslørdagen udtalte jeg mig sammen med en af arrangørerne til en avis. Avisen kom på gaden den 25. februar 1978 og udover at fortælle historien om mit barn, som ikke kunne få institutionsplads, var jeg under et billede citeret for at sige:

»Jeg tør godt sige, at jeg på grund af de helt urimelige arbejdsforhold, kommunen byder os på bistandskontorerne, har været med til helt uhyggelige fejlanbringelser af børn på døgninstitution.«

Jeg vil straks her gøre opmærksom på, at jeg naturligvis ikke med indholdet i dette citat på nogen måde anklagede mine kolleger for dårlig sagsbehandling, sådan som arbejdsgiverne senere forsøgte at bilde dem og andre ind. Jeg sigtede ene og alene til de urimelige arbejdsforhold som vi siden 1976 var blevet budt og som ikke åbnede mulighed for en tilstrækkelig kvalificeret løsning af de problemer vi blev stillet over for. Dette til trods for, at de ansvarlige politikere vedblev med at fortælle om bistandslovens fortræffeligheder.

Nå! men et par dage efter at dette havde stået i avisen fik jeg

pludselig brev fra pladsanvisningen om, at mit barn havde fået vuggestueplads den 15. marts. Min orlov udløb den 17. marts. Jeg blev enormt glad og på valgdagen den 7. marts gik jeg efter at have afgivet min stemme, ned på centret for at fortælle mine kolleger den glædelige nyhed.

Ved ankomsten i min gruppe fik jeg rede på, at der endnu ikke var kommet vikar for mig, og at der som sædvanlig var forfærdelig meget at lave. Og skønt jeg ikke rigtigt på noget punkt kunne sige, at der var et eller andet galt, havde jeg under hele besøget en fornemmelse af at fryse. Der *var* noget galt. Jeg forsøgte at ryste det af mig på vejen hjem, men kunne ikke, så om aftenen ringede jeg til den kollega, som under hele min barselsorlov fungerede som tillidsmand. (Jeg var forud for min barselsorlov valgt som tillidsmand). Hun fortalte mig, at hun havde været sygemeldt siden den 1. marts og derfor ikke kendte noget til noget. Men hun ville når hun kom på arbejde prøve at finde ud af om der var noget galt eller om det var mig der havde set syner.

Den 8. marts gik hun på arbejde igen og observerede intet, men den 9. marts fik hun for første gang i centrets historie at vide, at der ikke længere var plads til personalet, nærmere bestemt Ilse Mikkelsen. Hun opsøgte straks den gruppe hvor jeg tidligere havde været placeret. Her fik hun oplyst, at gruppen den 3. marts var blevet opsøgt af kontorchefen, som var meget ophidset over det interview, jeg havde deltaget i, samt at han ønskede, at dette skulle få konsekvenser. Gruppen havde dog nægtet at udtale sig om deres holdning dels til mine udtalelser og dels til min person. Dette informerede hun samme aften både mig og min klubbestyrelsesformand om. Klubformanden ville næste dag drøfte sagen med fagforeningsformanden for at undersøge hvilke skridt vi kunne tage. Den 10. marts fik vi endelig melding tilbage gående ud på, at man intet kunne foretage sig så lang tid det drejede sig om rygter, men hvis jeg påny blev indkaldt til samtale skulle jeg få fuld opbakning. Samtidig var der enighed om, at den fungerende tillidsmand for at kunne fungere i sit hverv og varetage medlemmernes interesser måtte gå til kontorchefen og forlange opklaret hvad disse rygter konkret in-

deholdt. Hun forsøgte at få kontakt med ham den 11. og 12. marts, men forgæves. Jeg gik i mellemtiden rundt derhjemme og blev mere og mere nervøs. Stillede mig selv alle mulige og umulige spørgsmål. Hvad skulle det gå ud på denne gang? Hvilke anklager bryggede de sammen mod mig? Hvor mange var for og hvor mange var imod?

Endelig den 13. marts fik tillidsmanden kontakt med kontorchefen. Det forlød, at der samme dag skulle være møde i personaleafdelingen. Kontorchefen bedyrede dog at et sådant møde kendte han overhovedet intet til, men han havde sendt en »sag« vedr. Ilse Mikkelsen til personaleafdelingen og borgmesteren. Han ønskede ikke at afgive yderligere oplysninger på trods af, at tillidsmanden foreholdt ham det rimelige i, at informere dels hende som tillidsmand, og dels mig som den person, der var involveret på sjæl og krop. Chefen svarede hertil, at såfremt personaleafdelingen fandt det nødvendigt så informerede de nok både mig og fagforeningen. Der gik således endnu et par dage i spændt venten, men først den 16. marts om formiddagen, dagen før jeg skulle møde på arbejde, fik jeg brev fra kontorchefen, der lød således:

»Jeg har ad omveje fået at vide, at du genoptager din tjeneste her i centret fredag den 17. ds. Da det er besluttet, at du ikke skal placeres i gruppe D, vil jeg bede dig henvende dig hos mig straks om morgenen til samtale om din funktion her.«

Havde de igen håbet at overraske mig som lyn fra en klar himmel?

Og hvad betød den første sætning? Chefen vidste jo godt, at havde jeg ikke kunnet starte efter endt orlov, var det min pligt at meddele dette og eventuelt søge orloven forlænget, hvilket jeg ikke havde gjort. Praksis på kontoret havde hidtil været den, at når jeg meddelte min gruppeleder, at jeg kom tilbage som aftalt, ville hun meddele det til vores fælles chef.

Hvad skulle jeg til samtale om? Jeg ringede til centret for at tale med min tillidsmand. Hun var imidlertid igen syg. Nu begyndte jeg for alvor at blive nervøs. Jeg havde bestemt ikke lyst til at møde uden vidner til den samtale, der nu skulle finde sted. Jeg ringede derefter til min klubformand. Hun var også syg. Mit

hjerter tog til at banke foruroligende. Hvad nu? Klubformanden fik det imidlertid løst sådan at en af klubbestyrelsesmedlemmerne ville gå med mig til samtale næste morgen. Dette blev arrangeret i sidste øjeblik den 16. marts 1978 om eftermiddagen.

Mine bange anelser var taget til op ad eftermiddagen og specielt i de timer hvor jeg gik og ventede på, at der skulle komme en afklaring på om nogen kunne gå med mig eller jeg skulle gå alene til samtalen.

For at holde det hele ud og ikke uvirksomt gå rundt og vride hænder, gik jeg til damefrisør og fik mit lange hår klippet af. Noget måtte der ske. Jeg ville gerne kunne møde uden alt for mange genkendelser før samtalen med chefen.

Resultatet var at jeg så helt forandret ud og om aftenen før samtalen havde jeg ikke så meget tid til at spekulere over min situation. Jeg havde jo min yngste datter at se til og som krævede min opmærksomhed. Hun havde været i vuggestue for anden dag i sit liv. Da hun faldt til ro måtte jeg koncentrere min opmærksomhed om min store pige, som nok anede, at der var noget galt og af den grund underholdt mig til langt ud på aftenen.

Næste morgen mødte jeg tidligt og det lykkedes for mig at komme ugenkendt gennem centret og ned på chefens kontor. Her mødtes jeg med det klubbestyrelsesmedlem, som havde støttet mig ved at gå med til samtalen. Da chefen endnu ikke var mødt satte vi os på hans kontor og ventede spændt på hvad dagen skulle bringe.

Lidt over otte trådte kontorchefen ind ad døren. Han blev lettere overrasket over at se os to sidde der og det tog et par sekunder inden han genkendte mig iført den nye frisure.

Han bød lettere forfjamsket velkommen samtidig med at han fik overfrakken af. Han tændte og slukkede den røde lampe til kontoret et par gange som om han var i vildrede med om det skulle gøres eller ej.

Han fik derefter med rystende hånd ild på en grøn cecil, bød os, men vi sagde nej tak. Jeg husker, at jeg inden i mig selv konstaterede, alt medens klubbestyrelsesmedlemmet forklarede kontorchefen, at det så sent som dagen i forvejen blev arrange-

ret med hans medvirken her, så han desværre ikke havde kunnet meddele sin ankomst i forvejen, at vi havde fået et lille forspring: At overraskelsesmomentet ikke længere lå hos kontorchefen, men hos os.

Vi sagde ikke ret meget, men lod kontorchefen tale, begrunde hvorfor han havde bedt mig til denne samtale. Han busede lige ud med det. Der var overhovedet ikke noget i vejen med min arbejdsindsats, den kunne der ikke sættes en finger på, men til gengæld var der en hel masse ivejen med at jeg i min barselsorlov havde udtalt mig til pressen om hvorledes jeg mente man behandlede børnesager i forvaltningen. Han fortsatte, at han længe havde ønsket mig fjernet fra kontoret, men desværre havde han ikke fået svar på sit ønske herom fra personaleafdelingen og Pelle Jarmer og derfor var han desværre nødt til at beholde mig på centret. Endnu da. Men jeg skulle altså ikke fortsætte i bistandsgruppen, hvor jeg hidtil havde arbejdet. Jeg skulle flyttes til en sikringsafdeling og have så lidt klientkontakt som muligt.

Samtalen sluttede med, at jeg under protest gik til den anviste sikringsafdeling og klubbestyrelsesmedlemmet straks udfærdigede sit referat og gik til fagforeningen for at drøfte situationen.

I sikringsafdelingen sad de og drak kaffe, da jeg kom og meddelte, at jeg nu skulle placeres der. Der blev stor forbavsel, de var ikke orienteret på forhånd og først medens jeg talte med dem ringede kontorchefen op for at meddele sin beslutning. Resten af dagen gik med at støve et skrivebord op, finde en stol at sidde på. Intet var jo forberedt til min ankomst.

Da arbejdsdagen var slut kunne jeg se en ensom week-end i møde med grublerier over hvad jeg skulle stille op med det hele. Det blev en lang week-end. Hvor jeg det ene øjeblik var fuld af optimisme og mente, at ingen i dette land, som hævdes at være demokratisk, kunne straffe et menneske for udtalelser som ovenikøbet var en berettiget og dokumenterbar kritik. For i det næste øjeblik at mene, at det kunne man godt i det her »lorte land«, at jeg nok i sidste ende ville blive både fyret og forflyttet på trods af tillidsmandsregler og alt mulig andet. Jeg havde jo også været en af Pelle Jarmers modkandidater til kommunalval-

get.

Om mandagen gik det slag i slag igen. Der blev holdt møde på centret blandt socialrådgiverne med deltagelse af de kommunaltuddannedes tillidsrepræsentant. Det blev besluttet at indkalde til møde blandt alle tillidsmændene den 29. marts og samme eftermiddag holdt alle tillidsmændene blandt ansatte socialrådgivere i København møde hvor de forlangte en skriftlig redegørelse for sagen og en løbende orientering om udviklingen.

Næste dag blev det på et bestyrelsesmøde i fagforeningen besluttet at give sagen fuld opbakning.

Det var en barsk uge at komme igennem. Som nybagt mor, der startede fuld arbejde, at få den lille nye tilpasset sin vuggestue, som alene mor til to, at klare 40 timer om ugen på arbejdspladsen, sammen med alle de praktiske gøremål i hjemmet og så nu ovenikøbet at skulle klare det psykiske pres i den situation, der var opstået og som lynhurtigt blev forsøgt gjort til ene og alene en personsag.

En enkeltstående handling revet ud af sin rette sammenhæng, fornemmelsen af at der skulle finde en afklapsning sted så man for stedse havde lukket munden på eventuelle oprørere og undgået debatten af det serviceniveau, som det jo drejede sig om.

Jeg levede konstant med angsten for at mine kolleger skulle være skræmt så meget, at de ikke turde vise deres solidaritet. Levede med angsten for at fagforeningen og hele tillidsmandskorpset ikke ville give fuld opbakning og køre sagen til ende.

Heldigvis for mig havde min klubbestyrelse lynhurtigt set konsekvensen af ikke at reagere kraftigt i denne situation og de arbejdede som små heste for at få hele organisationens hjul til at dreje. Men ikke nok med det, en af dem indså også, at der engang imellem skulle hives fast i mine hårrødder, når jeg var ved at bukke under for presset. Hans hastigt nedkrassede sedler, som f.eks. denne her: »Nu får de fornøjelsen af den lidt svære periode, hvor du hele tiden bliver nødt til at tænke på hvad du siger og hvor du siger det og til hvem. Men glem alligevel ikke at få det sagt. Forresten skal jeg huske at hilse dig fra din gamle rødhårede praktiklærer.«

Så lidt skulle der til. Jeg kunne tørre et snøft væk og tænke,

de skal fanneme ikke få dig denne gang, de skal blive tvunget til at diskutere, hvad denne sag egentlig drejer sig om, nemlig socialpolitikken i Københavns Kommune og ikke personen Ilse Mikkelsen.

De næste tre måneder var en daglig kamp. Fagforeningen forlangte ro om sagen. Intet måtte komme ud, men alligevel si-vede der oplysninger til pressen, som ofte ringede mig op for at få kommentarer. Jeg der havde mundkurv på, havde svært ved at sige noget.

Nogle dage turde jeg slet ikke tage telefonen når den ringede af angst for at det skulle være en journalist, som skulle få et eller andet ord ud af mig. Jeg var dødsensangst for at miste fagforeningsopbakningen.

Samtidig kunne jeg ikke fortælle journalisterne, at fagforeningen havde lukket munden på mig. Jeg kunne gyse ved tanken om de overskrifter, det ville kunne fremkalde i visse aviser. Og så samtidig skulle jeg lægge bånd på mig selv, når jeg virkelig havde sådan en lyst til at skribe ud til hele verden, hvor sjofelt systemet og de magthavende politikere forsøgte at knægte kritikere på.

Således glemmer jeg aldrig en søndag formiddag. Jeg havde netop puslet den mindste og fået hende til at sove, da telefonen ringede. Jeg greb den og præsenterede mig uden at ane uråd. En journalist fra en stor avis sagde sit navn og ønskede herefter et interview med mig. Kunne han komme med det samme? Nej! stammede jeg forfjamsket, det kunne ikke lade sig gøre. Han ville vide hvorfor. Jeg måtte lynhurtigt finde på noget. Som sandt var, sagde jeg, at jeg netop stod og skulle gå tur med børnene. Han ville vide hvor vi plejede at gå tur og det busede ud af mig. Herefter fulgte en kort snak, som mest gik ud på, at jeg ingen kommentarer havde og at han sikkert kunne få flere oplysninger i fagforeningen. Samtalen var forbi. Jeg tørrede sveden af panden og klædte mig på. Så under spadsereturen standser en bil op ud foran barnevognen og mig. En mand med masser af fotografiapparater springer ud af bilen og forklarer at den avis jeg netop havde talt med, manglede et vellignende billede. Det er jorden mener jeg, men inderst inde tænkte jeg angst på

hvad der ville ske mig, hvis fagforeningen blev sur på mig og troede jeg gik rundt og alligevel sladrede til pressen.

Samtidig er jeg overbevist om, at netop på grund af at pressen fattede interesse for sagen og i tre måneder næsten hver eneste dag omtalte forløbet og de mange mange støtteudtalelser, der begyndte at strømme ind fra nær og fjern, lykkedes det i slutningen af maj, at komme frem til et resultat i forhandlingerne mellem fagforeningen og kommunen om, at jeg skulle flyttet tilbage til arbejdet i bistandsafdelingen den 1. juni 1978.

Kort tid efter at dette krav fra fagforeningens side var blevet opfyldt, ringede kontorchefen op til mig og bad mig stille på hans kontor i løbet af få minutter. Klog af skade får jeg tillidsrepræsentanten med. Til vores overraskelse er der en større forsamling til stede på chefens kontor.

Igen et overraskelsesmoment?

Der sidder foruden kontorchefen, min gruppeleder, personalechefen og så vidt jeg husker endnu en.

Kontorchefen gør mig opmærksom på, at jeg nu skal flyttes tilbage til en bistandsgruppe, men ikke som aftalt den 1. juni, men når det er praktisk muligt. Det vil det blive, hævder han, når han har fået tvunget en anden fra bistandsgruppen ned i den sikringsafdeling jeg sidder i. Både tillidsmandssuppleanten og jeg protesterer vildt. Vi vil ikke finde os i at kontorchefen nu tvangsforflytter en anden for at få plads til mig i bistandsarbejdet. Og på den måde føres krigen over i fjendens lejr og slet ikke da det er alle bekendt og det er beviseligt, at der er flere andre tomme stole i bistandsgrupperne.

Kontorchefen hævder, at det er ham der leder og fordeler arbejdet, og at dette her er hans område og at det i det hele taget er meget mod hans vilje, at jeg skal tilbage. Han så fortsat gerne, at jeg blev flyttet væk fra centret. Personalechefen supplerer ham med, at nok er det aftalt, at jeg skal tilbage til bistandsgruppen den 1. juni 1978, men at der selvfølgelig skal være en praktisk mulighed for at løse problemet først. Endelig påpeger han at fagforeningen jo i forbindelse med at dette krav blev opfyldt, accepterede at jeg endnu engang skulle til samtale i personaleafdelingen.

Jeg svarer at dette er jeg vidende om, men påpeger samtidig at kommunen har lovet, at det er en samtale med fagforeningen ved bordet.

Der går endnu nogle dage, hvor jeg spændt venter på tegn til at jeg skal flyttes tilbage. Så ringer chefen pludselig igen en dag op på mit kontor og siger, at jeg skal møde på socialdirektørens kontor den 1. juni 1978 kl. 13.00. Jeg spørger omgående om de har husket at invitere fagforeningen med. Det ved kontorchefen intet om. Jeg ringer fortvivlet til fagforeningen. Her er der ingen som kender noget til mødet, men det arrangeres således, at fagforeningen kontakter socialdirektøren og erklærer, at der bliver ingen samtale med mig udenom fagforeningen.

Ved samtalen bød socialdirektøren os velkommen. Til stede var han selv, personalechefen, kontorchefen og på vores side min klubformand, assistentforeningens formand og jeg selv.

Socialdirektøren præciserede, at hensigten med denne samtale slet ikke var at starte en disciplinær undersøgelse med det formål at udløse tjenstlige reaktioner overfor mig, det drejede sig alene om de stakkels børn, jeg havde nævnt i avisen og et forsøg på at gøre det godt igen for dem og undgå lignende tilfælde. Både fagforeningen og jeg slog fast, at min udtalelse var revet ud af en større sammenhæng, at det drejede sig generelt om sagsbehandlingernes dårlige muligheder for at løse f.eks. disse børns sager optimalt og i det mindste undgå skæbnesvangre fejlanbringelser. Vi slog fast, at jeg ikke havde brugt hverken mine egne sager eller gruppens, hvor jeg havde arbejdet, som eksempler, men at jeg mente at de forhold jeg havde beskrevet kunne findes på så at sige alle lokalkontorerne i hele byen. Enden på samtalen blev dog, at fagforeningen accepterede, at jeg skulle lave en dokumentation af mine påstande ved hjælp af mine tidligere sager. Jeg forlangte en uge til at gøre arbejdet i og hermed var samtalen slut. Det skal dog tilføjes, at fagforeningen forlangte et referat af mødet til godkendelse og at socialdirektøren enedes med fagforeningsrepræsentanterne om, at nu var Ilse Mikkelsen-sagen definitivt slut.

Rapporten kunne jeg fremsende til socialdirektøren så snart den var færdig via kontorchefen, så han eventuelt kunne supple-

re den.

Jeg var helt slået ud bagefter. Gode råd var igen dyre. Gik jeg ind på at dokumentere mine påstande med egne sager, ville jeg komme til at inddrage hele gruppen, idet en anbringelse af et barn uden for hjemmet er en gruppebeslutning. Det brød jeg mig ikke om, især ikke efter, at arbejdsgiverne flere gange havde forsøgt at så lus i skindpelsen, ved at påstå, at jeg istedet for at anklage kommunens dårlige serviceniveau, anklagede mine kolleger for dårlig og fejlagtig sagsbehandling. Og jeg vidste og forstod, at mine kolleger var meget bange for selv at få lignende sager på halsen.

Hvis jeg på den anden side ikke dokumenterede mine påstande, ville Pelle Jarmer påstå, at jeg var fuld af løgn og at jeg havde hentet mine påstande lige ud af den blå luft.

Nå! jeg tog tyren ved hornene, gik op til kollegerne i den bistandsgruppe hvor jeg tidligere havde arbejdet og forklarede dem situationen. De var som jeg havde ventet ikke glade for den, men accepterede alligevel, at jeg lavede en rapport over mine tidligere sager.

Jeg indledte rapporten ved igen at gøre opmærksom på at arbejdspresset ikke åbner mulighed for ordentlig sagsbehandling og sluttede af med 5 konkrete sager hvor jeg påviste alle de aspekter jeg havde været inde på.

Den dag oprandt derefter hvor der var gået en uge og jeg skulle aflevere rapporten. Chefen ringede op tidligt om morgenen og spurgte om jeg snart kom med den. Jeg svarede lidt undvigende, vi havde nemlig ikke som aftalt på mødet fået det referat hvori der skulle stå, at der herefter ikke skulle ske nogen form for repressalier. Fagforeningen ringede til socialdirektøren og sagde, at før vi havde referatet fik han ingen rapport. Det blev udsat en dag fordi socialdirektøren først skulle til møde med Pelle Jarmer. De skulle sandsynligvis være enige om hvor meget og hvor lidt der skulle stå i referatet. Dette møde varede til langt ud på aftenen. Næste morgen da referatet kom, indeholdt det ikke de ting vi var blevet enige om. Det blev sendt tilbage og rettet og påny fremsendt i taxi. Derefter kunne jeg gå ned til kontorchefen og aflevere rapporten.

Igen en rum tid i spænding. Så den 23. juni 1978 modtog jeg et brev underskrevet socialdirektøren. Brevet fortalte, at han var enig i den sagsbehandling der havde fundet sted i de sager jeg havde brugt som eksempler og han fandt derfor intet grundlag for en omvurdering endsige ændring af den sagsbehandling der fandt sted i kommunen. Brevet sluttede med en gennemgang af de 5 sager hvor alle de problemer jeg havde skitseret nu tilsyneladende var løst på den skønneste måde. Endelig anmodede han om, at hvis jeg fremover følte, at jeg medvirkede til mindre hensigtsmæssige hjælpeforanstaltninger, at jeg da fremover henvendte mig til mine overordnede.

Pu-ha! tænkte jeg, så skal jeg da vist have en fast stol på cheffens kontor fremover og socialdirektøren havde åbenbart slet ikke bemærket, at jeg gennem en lang periode i kontorets samarbejdsudvalg havde gjort opmærksom på de ulidelige arbejdsforhold og den deraf følgende ringe kvalitative sagsbehandling.

Hvorfor vil politikerne ikke enten højne serviceniveauet eller også stå frem og sige hvor lavt det egentlig er? Således at befolkningen selv kan tage stilling til det deres skattekroner går til.

Nå! men sagen var afsluttet. Anden runde til ende, troede jeg. Men ak, næste morgen den 27. juni 1978 sendte Pelle Jarmer på trods af aftalen om, at alt nu var slut, en pressemeddelelse ud, som i hovedtrækkene gik ud på, at det at jeg var flyttet tilbage til bistandsgruppen hverken var »et nederlag for kommunen eller en sejr for Ilse Mikkelsen og hendes organisation. Derimod mangler der meget i opfyldelse af et blot rimeligt grundlag for Ilse Mikkelsens formuleringer,« sluttede Pelle Jarmer denne presseudtalelse. Det var lige ved at få mig til at eksplodere i syvogtyve afdelinger. For jeg kunne jo ikke smække min rapport i bordet overfor pressen og sige: »Døm så selv om ikke jeg har dokumenteret hvert eneste ord.« Hvis jeg gjorde dette ville jeg overtræde tavshedspligten eller i det mindste træde den så nær, at der ville være fare for at få endnu en sag på halsen. Det endte så med at fagforeningen selvom de fandt sagen afsluttet, også sendte en pressemeddelelse gående ud på, at hvem der havde vundet eller lidt nederlag måtte bero på den der

vurderede sagen. Fagforeningen slutter udtalelsen med at gøre opmærksom på, at jeg ikke er blevet gjort bekendt med at kommunen ikke har tillid til mig personligt, og at foreningen har tilkendegivet overfor Pelle Jarmer, at man ikke kan acceptere, at en sådan mistillid udtrykkes i en pressemeddelelse, som den Pelle har sendt på gaden.

Langsomt ebbede sagen ud i pressen, og i slutningen af juli blev jeg endelig overflyttet til bistandsafdelingen igen. Jeg kunne nu forsøge på ikke længere at opfatte mig selv som en »sag« eller »sagen«.

Det var svært efter mange måneders fokuseren på personen og mindre på grunden til at personen havde reageret.

Samtidig vidste jeg nu, at dette her aldrig helt ville få ende. Så lang tid jeg arbejdede i kommunen ville man sandsynligvis forsøge at komme af med mig eller i det mindste lukke munden effektivt på mig og andre lignende kritikere.

Man ønskede ikke socialpolitikken diskuteret i København.

I to måneder fik jeg lov til at arbejde i bistandsafdelingen, så fik jeg besked på at flytte tilbage til sikringsafdelingen igen, tilbage til det arbejde det havde holdt så hårdt at få mig fjernet fra. Men nu med en ny og vandtæt begrundelse. De havde brug for mig derinde, omstrukturering. Chefens ret til at lede og fordele arbejdet. Mit arbejde i bistandsgruppen overtog en af de såkaldte bankassistenter, som aldrig havde læst bistandsloven. Men ingen gad længere interessere sig for Ilse Mikkelsen-sagen, eller det der havde fået den til at opstå.

I februar 1979 medvirkede jeg i en kanal 22 udsendelse efter at vores gruppeleder var død. Efter min opfattelse død af stress på grund af de urimelige arbejdsforhold. Pelle Jarmer forsøgte igen at udskrive mig som en løgnagtig person, der kun ville slå politisk mønt af en kollegas død. Men han blev standset næsten før han fik begyndt og denne gang skete der ikke mere.

Nu er jeg flyttet til et andet bistandskontor i København. Min tidligere kontorchef ønskede mig for alt i verden ikke tilbage efter et års frihed fra tjenesten, hvor jeg havde fungeret som næstformand i Dansk Socialrådgiverforening.

Og nu fire år efter min ansættelse i kommunen er jeg stadig

ikke blevet tjenestemand. Mange af de kolleger der er kommet efter mig er blevet det. Men den del af berufverbotet har kommunen fastholdt.

Jeg kæmper ikke for kampens skyld, men fordi det er umuligt for mig at tie om uretfærdighed og løgn.

Fordi jeg vil noget med det jeg siger. Oplysning om hvorledes det såkaldte »velfærdssamfund« også fungerer. Være med til at afsløre og hindre at man kaster menneskeskæbner i grams, træder på dem og intet regner dem for. Jeg vil slå for tålelige arbejdsforhold for mine kolleger og for mig selv, således at vi kan holde vort arbejde ud og gøre det bedst muligt.

Måske kommer det til at koste mig mit job. Måske får jeg svært ved at få et andet. Jeg ved det ikke, men jeg har set andre lide lignende skæbne, når systemet har sortlistet og udraderet personer, som satte gang i uønskede debatter eller kritiserede på anden måde. Men mén har jeg fået. Når jeg skriver dette her, når jeg skriver i det hele taget. Når jeg udtaler mig ligegyldigt om hvad, har jeg sommerfugle i maven.

Kan eller vil de bruge det mod mig? Kan/skal jeg fældes nu?

Men alligevel vil jeg aldrig give op. Fordi der medens det så sortest ud var en der skrev: »Glem aldrig alligevel at få det sagt«. Og fordi jeg ikke er ene, men fordi vi er mange der vil kæmpe for at få det sagt.

Tale er GULD

Tale er GULD

Tale

Tale er GULD

GULD

Tale er GULD

Tale er GULD

TALE ER GULD

Tiderne skifter